

Abbey Cwmhir Heritage Trust

Ymddiriedolaeth Treftadaeth Abaty Cwmhir

Taith Gerdded Gymunedol Treftadaeth Abbeycwmhir Taith gylchol gyda golygfeydd ysblennydd

Ddechrau: Dechreuwch erbyn yr hysbysfwrdd wrth ymyl lawnt y pentref.

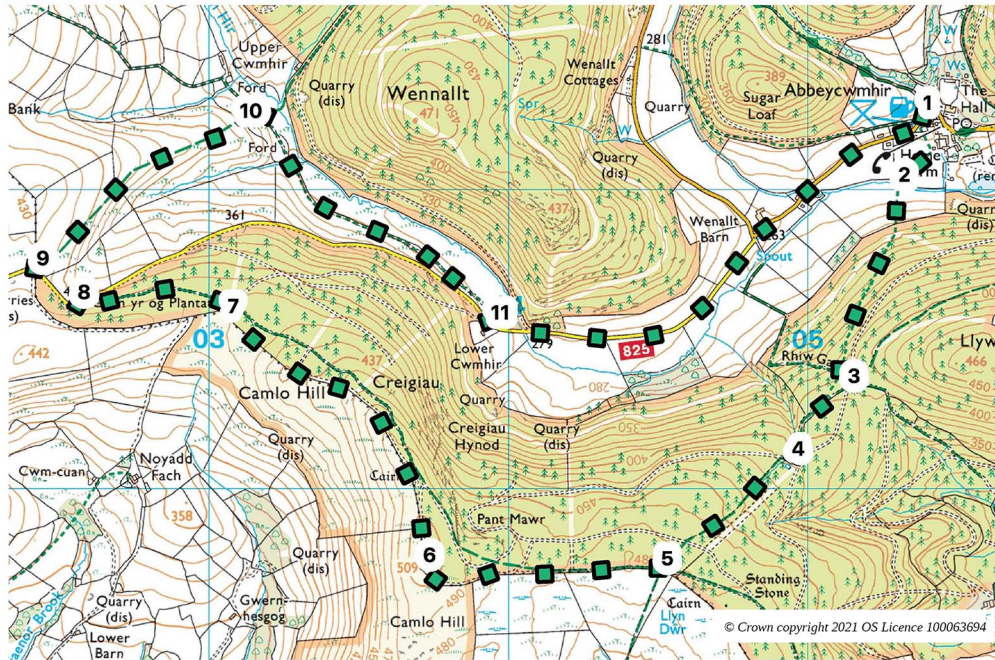
(what3words = satin.foster.directors)

Anhawsterwydd: Cymedrol i egniol. Rhiwiau serth a thir anwastad mewn manau.

Pellter: 8.2 cilomedr 5.1 milltir.

Hyd: Oddeutu 3.5 awr.

1. Gyda'r hysbysfwrdd o'ch blaen trowch i'r chwith a chroesi'r ffordd. Ewch i'r dde a chymryd y llwybr troed wedi'i farcio ar yr ochr chwith. Ewch trwy giât pren y cae a chroesi'r iard gerrig i'r giât i gerddwyr. Ewch trwy hwn

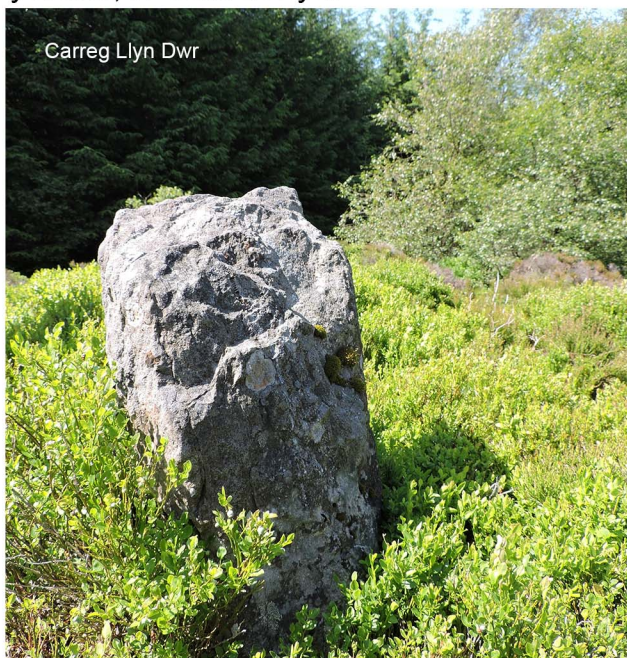
ac yn syth ar draws y cae gyda'r goedwigaeth o'ch blaen.

Mynwent ganoloesol / is-ganoloesol. Ewch trwy'r giât wrth ymyl ysgubor yr Undeb. Mae'r tir ar oledf ysgafn o'ch blaen yn dal cyfrinach. Yn ystod haf sych 2018 datgelodd y ddaear yma nifer o farciau parc yr oedd yn dangos cyfres reolaidd o siapiau petryal, wedi'u gosod tua'r un pellter oddi wrth ei gilydd. Roedd archeolegwyr o'r farn bod y marciau'n dangos lleoliad beddau hynafol, cymaint â 60 claddedigaeth o bosibl. Cadarnhaodd cloddiad archeolegol yr haf canlynol fod hyn yn wir. Yn ôl safonau heddiw, roedd y beddau yn fas, dim ond tua 0.7m. Ni ddefnyddiwyd eirch. Roedd y corff wedi'i lapio mewn amdo a'i osod i'r ddaear. Mae'r pridd yma yn asidig, a hydoddodd y sgerbydau ac felly ni ellid dod o hyd i unrhyw arwyddion o'r esgyrn. Cafwyd hyd i ychydig o ddarnau o grochenwaith canoloesol ond daeth y rhan fwyaf o'r darganfyddiadau arteffact o domen sbwriel Fictoraidd gerllaw!

2. Croeswch y bont ac ewch i fyny'r lan serth tuag at y ffens ar ymyl y goedwigaeth, ewch trwy'r giât i gerddwyr a dilynwch y llwybr cul sy'n arwain yn groeslinol i fyny i'r dde. Dilynwch y llwybr hwn am oddeutu 500m ac yna trowch i'r chwith wrth gyffordd y llwybr gyda darn byr serth i fyny i'r ffordd goedwigaeth.

3. Trowch i'r dde a cherdded ar hyd y ffordd am 20 m, trowch i'r dde a dilynwch y trac glaswelltog ar y dde.

4. Wrth ffordd y goedwigaeth trowch i'r dde ac yna bron yn syth i'r chwith, oddi wrth y ffordd, dilynwch y llwybr glaswelltog i fyny'r allt. Croeswch dros ffordd goedwigaeth arall ar ôl tua 400m ac yna dilynwch y trac, yn syth ymlaen, i'r ffens derfyn.

Carreg Llyn Dwr

Bydd taith fer i'r chwith yn mynd â chi at Garreg Llyn Dwr a Cairn Llyn Dwr

Carreg Llyn Dwr. Chwiliwch am y garreg yn y grug, i ffwrdd o ffens ffin y goedwigaeth. Maen meini hir o'r Oes Efydd ydyw, eithaf bach ar 0.7m. o uchder. Mae'r garreg yn ddi-waith, heb unrhyw arysgrif, heblaw am bwynt ysgafn lle mae'n mynd i mewn i'r ddaear.

Cairn Llyn Dwr. Mae'r brynau yn yr ardal hon yn aml yn cynnwys twmpathau neu garneddau claddu o'r Oes Efydd. Maent yn aml yn dangos patrwm gydag un twmpath o fewn golwg i'r nesaf. Yn wahanol i lawer o dwmpathau claddu, nid yw Cairn Llyn Dwr wedi cael ei ysbeilio ac mae'n parhau i fod yn gyfan. Gyda chylchedd o 36.5m. Gellir ei weld yn glir o'r llwybr ar hyd ymyl plannu'r goedwigaeth.

5. Trowch i'r dde a cherddwch gyda'r ffens ar eich ochr chwith. Dilynwch y llwybr wedi'i farcio.

Golygfa o Camlo Hill

6. Pan fyddwch chi ar y pwynt uchaf yn parhau ar hyd y llwybr gan gadw'r ffens ar eich ochr chwith, gan ddilyn y marcwyr ffordd.

O bwynt uchel y llwybr mae golygfa syfrdanol o'r dirwedd yr ardal. Ar ddiwrnod clir byddwch yn gallu gweld Bannau Brycheiniog a'r Mynyddoedd Du. Mae'r bwrdd arddangos yma yn dangos y nodweddion sydd i'w gweld o'r pwynt hwn.

Carreg Cwmyrog. Mae hyn yn cymryd peth darganfyddiad, er ei fod ar gyrion plannu coedwigaeth. Roedd yn garreg derfyn rhwng plwyf Nantmel i'r de-orllewin ac Abbeycwmhir i'r gogledd-ddwyrain. Fe welwch hefyd banc yn erbyn y bryn pori i'r de. Mae hon yn ffin 'Gant' hynafol. Mae Nantmel tu mewn Cant o Rhayader tra bod y tir i'r dwyrain yn Gant Cefnlllys.

7. Ar y pwynt hwn sydd wedi'i farcio trowch i'r dde ac ewch i'r goedwig am oddeutu 35m, trowch i'r chwith i'r trac ac ewch allan o'r goedwig, gan fynd trwy giât ffrwyn ac ymlaen i'r ffordd.

O ben y ffordd mae golygfeydd ysblennydd i'r gorllewin tuag at Rhayader a Chwm Elan.

8. Trowch i'r chwith ac ewch ymlaen i fyny'r ffordd i ben y bryn.

9. Trowch i'r dde, oddi ar y ffordd, trwy giât arall i dir fferm agored. Croeswch y cae, gan ddilyn y llwybr wedi'i farcio ar y ffordd, trwy giât cae arall ac i lawr, gan edrych am giât ar y chwith ar hyd ffin y cae.

10. Ewch trwy'r giât, cerddwch i lawr y llwybr a throwch i'r dde a'r trac. Dilynwch y trac yr holl ffordd ar hyd, gan basio trwy ychydig mwy o gatiâu.

11. Ar ôl mynd allan ar ochr y ffordd, ewch i'r chwith i lawr y ffordd tuag at bentref Abbeycwmhir.

Wrth gyffordd y ffordd cadwch yn syth ymlaen a phasio gydag adeiladau fferm ar eich chwith. Mae'r llwybr yn parhau ar y ffordd leol yr holl ffordd yn ôl i'r pentref.

Cwm Hir Isaf

Arferai Wenallt Barn, a ailadeiladwyd ym 1919, fod yn fferm fach gydag adeiladau o amgylch tair ochr iard sgwâr. Mae ffotograffau o'r awyr o "nodau parc 'mewn hafau sych wedi nodi strwythurau claddedig posibl yma. Credir bod Wenallt Barn ar neu ger lleoliad adeilad mynachaid, o bosibl fferm neu felin ddŵr.

Dylid cymryd gofal wrth gerdded yng nghefn gwlad. Dilynwch y Cod Cefn Gwlad, cadwch gŵn ar dennyn, yn enwedig ger stoc pori a pharchwch eiddo a phreifatrwydd pobl. Mae ein teithiau cerdded yn serth ac anwastad mewn manau a gall y rhain ddod yn heriol o ganlyniad i dywydd garw. Mae gweithrediadau coedwigaeth yn digwydd o bryd i'w gilydd mewn coetiroedd felly cofiwch arsylwi ar yr holl hysbysiadau coedwigaeth. Fe'ch cynghorir bod esgidiau a dillad priodol yn cael eu gwisgo ar ein teithiau cerdded a bod ystyriaeth bob amser yn cael ei rhoi i faterion diogelwch.

Er bod yr Ymddiriedolaeth wedi ymchwilio i'r holl lwybrau ar gyfer y canllawiau hyn, ni ellir derbyn unrhyw gyfrifoldeb am unrhyw amgylchiadau annisgwyl y deuir ar eu traws. Fodd bynnag, byddem yn gwerthfawrogi unrhyw wybodaeth am newidiadau sylweddol neu unrhyw broblemau a gafwyd. cwmhirabbey@gmail.com

Hawlfraint Ymddiriedolaeth Treftadaeth Abaty Cwmhir www.abbeycwmhir.org

Wenallt Barn